

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေဟစနစ်ကြီးစီမံကိန်း
နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ဖြစ်ပွားသော (ငါးသယ်ဇာတနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ)
ပြဿနာရပ်များအားခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။
အကျဉ်းချုပ်

နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း။

၂၀၀၉၊ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေဟစနစ်ကြီး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှ အကြောင်း စတင်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။

စီမံကိန်းကြီး၏ ပထမ (၅) နှစ်စီမံချက်လုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများတွင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ နှင့် မော်လဒိုက်နိုင်ငံတို့မှပါဝင်ပြီး ကမ်းရိုးတန်းဒေသနေပြည်သူလူထုတို့ကို အခြေပြုပြီး ဒေသကြီးအတွင်း ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ငါးလုပ်ငန်းကိစ္စများကို သေချာ ခိုင်မာသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုတစ်ရပ်ကို ထူထောင်သွားရန်ဖြစ်ပါသည်။

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဒေသအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအတွင်း လူဦးရေစုစုပေါင်းသည် (၁.၇၈) ဘီလီယံ ရှိပြီး ယင်းလူဦး ရေမှာ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိကြောင်းလည်းသိရပါသည်။ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင်နေထိုင်ကြသော လူဦးရေ စုစုပေါင်းမှာ သန်းပေါင်း ၄၅၀ ရှိပါသည်။ ဒေသကြီးအတွင်းမှာ သဘာဝသယံဇာတများပေါများကြွယ်ဝပြီး ယင်းတို့ အထဲတွင် ဓါတ်သတ္တုများ၊ စွမ်းအင်အရင်းအမြစ်များ၊ ပင်လယ်သယံဇာတများဖြစ်ကြသော အဓိကငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများ၊ သစ်တောကြီးများနှင့် ကုန်းတွင်းပိုင်းရှိ သယံဇာတများပါဝင်ကြပါသည်။ လက်ရှိငါးဖမ်းဆီးထုတ်လုပ်နေသော ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏမှာ နှစ်စဉ် တန်ချိန်ပေါင်း (၆) သန်းရှိပြီး ကမ္ဘာ့ငါးထုတ်လုပ်မှု၏ စုစုပေါင်း (၁၆) ရာခိုင်နှုန်းရှိကြောင်းလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေဟစနစ်ကြီးစီမံကိန်းကြီးတွင် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် ငါးနေထိုင်ဒေသများဖြစ်ကြ သည့် ရှည်လျားသော ဒီရေတောများ (ကမ္ဘာပေါ်ရှိဒီရေတောများ၏ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်း) သန္တာကျောက်တန်းများ (ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သန္တာကျောက်တန်းများ၏ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်း)နှင့် ပင်လယ်မြက်ခင်းပြင်များလည်း တည်ရှိကြပါသည်။ အဆိုပါဒေသကြီးအတွင်း ဝိဝဿိနိယကျွန်းများလည်းတည်ရှိပြီး မျိုးသုဉ်းပညာ ဘေးအန္တရာယ်သို့ ကျရောက်နေသော ရေနေသတ္တဝါများ၊ ထိခိုက် ပျက်စီးလွယ်သောသတ္တဝါများလည်းတည်ရှိနေကြပါသည်။ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေဟစနစ်ကြီး၏ သဘာဝသယံဇာတ များသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်အညီ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး ကဏ္ဍများတွင် အရေးပါကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ငါးဖမ်းဆီးခြင်းလုပ်ငန်း၊ ပင်လယ်ပြင်အတွင်း မွေးမြူခြင်းလုပ်ငန်း၊ ကမ္ဘာ့လှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း ပို့ဆောင်ခြင်းလုပ်ငန်းများကြောင့် ဒေသကြီးအတွင်း အစားအစာဖူလုံခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ပေါ်ထွန်းလာ စေခြင်းနှင့် နိုင်ငံများအတွင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေကြောင်းလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူဦးရေ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းထက် ပိုမိုသောဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် လူတန်းစားများသည် ဘင်္ဂလားပင်လယ် အော်ဂေဟစနစ် နိုင်ငံများအတွင်း နေထိုင်လျက်ရှိကြပါသည်။ ပင်လယ်ပြင်သယံဇာတများမှာ အဆိုပါသန်းပေါင်းများစွာသော ပြည်သူလူထု၏ စားဝတ်နေရေးကိစ္စရပ်များအတွက် အဓိကကျသော အစားအစာကဏ္ဍနေရာမှ တည်ရှိလျက်ရှိပါသည်။ ဒေသကြီးအတွင်း ငါးဖမ်းလေ့ရှိစက်တစ်လျှောက်နှင့် စက်မပါသောလှေ၊ စုစုပေါင်းအစီးရေ (၄၀၀၀၀) သည် ဒေသကြီး အတွင်း၌ ငါးဖမ်းဆီးလျက်ရှိနေကြပြီး ယင်းငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများအတွင်း ရေလုပ်သား စုစုပေါင်း ၄၅ သန်း ပါဝင်ပြီး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေပါသည်။

ဒေသကြီးအတွင်း လူဦးရေအလျဉ်းအမြန် တိုးပွားလာနေသလို အဆိုပါလူဦးရေများမှ ပင်လယ်ပြင်သယံဇာတများ အပေါ် အလွန်အမင်းပိုမိုနေထိုင်လျက်ရှိနေကြပြီး အစားအစာ၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၊ လူနေမှုဘဝနှင့် မြေအသုံးချမှု လုပ် ငန်းများကို ချဲ့ထွင်နေမှုများကြောင့် ဂေဟစနစ်ကြီးအတွက် အဓိကခြိမ်းခြောက်နေသော ပြဿနာရပ်များဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိချက်များအရ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဒေသကြီးမှာ အချိန်မည်မျှကြာသည်အထိ ကဏ္ဍပေါင်းများစွာ၏ လိုအပ်ချက်များအား ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သယံဇာတများမှ ပြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည်ကို မမျှော်မှန်း မသိရှိနိုင်သလို အထူးသဖြင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသတွင်နေထိုင်လျက်ရှိကြသော ဆင်းရဲချို့တဲ့သည့် ပြည်သူလူထုတို့မှ ယင်းသယံဇာတများအပေါ်ပိုမို ပြီး ဘဝရပ်တည်လျက် တည်ရှိနေပါသည်။

နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ခြင်းဖြစ်ပွားသောပြဿနာရပ်များအားခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေဟစနစ်ကြီးစီမံကိန်းကြီး၏ နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ခြင်းဖြစ်ပွားသောပြဿနာရပ်များအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းသည် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ (၇)ခုစီအကြာဆောင်ရွက်ပြီးမှ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ခြင်းဖြစ်ပွားသော ပြဿနာရပ်များအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းကိစ္စရပ်များကို သတ်မှတ်ပေးရာတွင် (များပြားလှသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို ထိခိုက်မှုဖြစ်စေသည့် နယ်နိမိတ် ကိုများပြားစွာဖြတ်ကျော်၍ ရေနှင့်ပတ်သက်ပြီး အဆင့်အတန်းအမျိုးမျိုးတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် များပြားလှသော သဘာဝပတ်ဝန်း ကျင်ရေးရာပြဿနာရပ်များနှင့် ယင်းကိစ္စရပ်များကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းအချက်များပင် ဖြစ်ပါသည်။) ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်ဂေဟစနစ်ကြီး စီမံကိန်းကြီး၏ နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ခြင်းဖြစ်ပွားသော ပြဿနာရပ်များအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း သည် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများအား (၇)ခုစီအကြာ ဆောင်ရွက်ပြီးမှ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ များစွာသောလေ့လာမှုများ နှင့်အတူ နိုင်ငံအတွင်း၊ ဒေသကြီးအတွင်း၌ လုပ်ငန်းနှင့်ဆက်စပ်နေသူများအား အကြိမ်ကြိမ်နှိုင်းတိုင်းပင်ဆွေးနွေးခြင်းမှ ထွက်ပေါ်လာခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။ TDA မှ သတ်မှတ်ပုံစံများဖြင့် ဦးတည်ရည်ရွယ်ထားသော ပြဿနာရပ်များနှင့် ယင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းအချက်များကို သိပ္ပံနည်းကျအခြေခံပြီး နိုင်ငံအတွင်းနှင့် ဒေသကြီးအတွင်းပူးပေါင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် (SAP) Strategic Action Programme နည်းဗျူဟာအစီအစဉ်ကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိစေရန် အကူအညီပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

TDA မှ အဓိက ခေါ်ယူကြီး (၃)ခုနှင့် သက်ဆိုင်မှုရှိသည်ကို သတ်မှတ်ပေးထားပါသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- ၁။ ပင်လယ်ပြင်ရှိသယံဇာတများဖမ်းဆီးထုတ်လုပ်မှုလွန်ကဲခြင်း။
- ၂။ ဒီရေရောက်တောများ။ သွားကျောက်တန်းများနှင့် ပင်လယ်မြက်ခင်းပြင်များ၊ ယိုယွင်းပျက်စီးခြင်း။
- ၃။ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုဖြစ်ပွားခြင်း။

အထက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းခွင်ရိယာကြီး(၃)ခုကို ထိခိုက်မှုဖြစ်စေသော အကြောင်းအချက်များအား ခွဲခြားစိတ်ဖြာ မှုပြုလုပ်ရာ တွင် ဦးစားပေးရမည့် အချက်အလက်များနှင့် ယင်း၏အောက်၌တည်ရှိနေသော အကြောင်းအချက်များအလိုက် တစ်ခုခြင်းစီကို သုံးသပ်ပိုင်းခြား ပြုလုပ်ကြည့်ရှုရာ အောက်ဖော်ပြပါ ရလဒ်များကို တွေ့ရှိရပါသည်။ TDA ၏ အကျဉ်းချုပ် များကို ဖော်ပြပါ ဘောင်ထဲတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

အထူးသတိပြုရန်လိုအပ်သောအချက်မှာ အချို့အရေးကြီးသောနိုင်ငံအတွင်း ပြဿနာရပ်များကို TDA ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းခွင်ထဲ မပါဝင်လာစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ခြင်းဖြစ်ပွားသော ပြဿနာရပ်များ၏ ခွဲခြားစိတ်ဖြာမှုမှာ အခွဲအစိတ်ခွဲပိုင်းများ၏ နယ်နိမိတ်ကို ဖြတ်ကျော်ခြင်းဖြစ်ပွားသော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုဖြစ်ပေါ်စေသည့် သီးခြား ပြဿနာရပ်များဖြစ်ပါသည်။ (သို့မဟုတ်) အဆိုပါ ပြဿနာများမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာပြဿနာများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော်လည်း ဒေသအတွင်း ဆုံးဖြတ်ခြေရင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ပါက ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

TDA ၏လုပ်ငန်းစဉ်များကို သုံးသပ်ကြည့်ရှုရာတွင် လူမှုရေးစီးပွားရေးစွမ်းအားများ အဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ စွမ်းအားများ တရားဥပဒေဆိုင်ရာ စွမ်းအားများ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစွမ်းအားများနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသော စွမ်းအားများကိုထုတ်ဖော်တွေ့ရှိရပြီး ယင်းကိစ္စရပ်များအား ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် ဂေဟစနစ်ကြီးစီမံကိန်းမှ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါစွမ်းအားများနှင့် အထက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းခွင်ကြီး (၃)ခု ကို အောင်မြင်မှု များရရှိလာစေရန် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် များပြားလှသော အခက်အခဲများ၊ စိန်ခေါ်မှုများကိုလည်း ကြုံတွေ့ကြုံရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုဖော်ပြထားသော သတင်းအချက်အလက်များသည် (SAP) Strategic Action Programme နည်းဗျူဟာအစီအစဉ်ကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရ မည့် အရေးပါသော အချက်အလက်များဖြစ်ပါသည်။

ပင်လယ်ပြင်သယံဇာတများ ပမ်းဆီးထုတ်လုပ်မှုလွန်ကဲခြင်း။

အဓိကပြဿနာချုပ်များ။

၁။ အလုံစုံသော ငါးသယံဇာတများ၏ ထုတ်လုပ်မှု အခွင့်အလမ်းများ လျော့နည်းကျဆင်းနေခြင်း။

၂။ ပမ်းဆီးရမိသော ငါးအမျိုးအစားမျိုးစိတ်များ ပြောင်းလဲနေခြင်း။

၃။ ပမ်းဆီးရမိသော ငါးအထိအမိများထဲတွင် ငါးသားပေါက်များပါဝင်မှုနှုန်း များပြားနေခြင်း။

၄။ အန္တရာယ်ရှိစွာမျိုးကွဲများအတွင်း ပြောင်းလဲမှုဖြစ်ပေါ်နေခြင်း။ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်သော မျိုးစိတ်များ မျိုးသုဉ်းမည့် အခြေအနေရှိနေသောမျိုးစိတ်များ ဆုံးရှုံးလျော့ပါးမှုဖြစ်ပေါ်နေခြင်း။

သဘာဝတရားအရ နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ဖြစ်ပွားသော အဓိကပြဿနာချုပ်များ။

● ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် ဂေဟစနစ်ကြီးစီမံကိန်း အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအတွင်း များစွာသောငါးအုပ်စုများကို ဝေငှပြီးပမ်းဆီး ထုတ်လုပ်နေကြခြင်း (သို့မဟုတ်) များစွာသော ငါးအုပ်စုများ၊ ငါးသားပေါက်များမှ နယ်နိမိတ်များကို ခြိတ်ကျော်ပြီး လှည့်လည် ကျက်စားလျက်ရှိနေကြပါသည်။

● တရားဝင် / တရားမဝင် ငါးပမ်းဆီးမှုလုပ်ငန်းများ ထပ်နေခြင်းကို နိုင်ငံအတွင်း တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ဖြင့် စီရင်ခြင်း၊ နေရာ အသေတစ်စိတ်တွင် ငါးပမ်းဆီးနိုင်မှု မဟာဏကျော်လွန်နေခြင်းနှင့် ငါးပမ်းဆီးထုတ်လုပ်မှုလွန်ကဲနေခြင်း။ အခြားအရပ် အသေများသို့ ရေလုပ်သားများ နှင့် ငါးပမ်းရေယာဉ်များအား အင်အားကိုအသုံးပြုပြီး ပြောင်းရွှေ့ခြင်း။

● နိုင်ငံအားလုံးမှ (လျော့နည်းသော (သို့) ကြီးမားသော) အထူးအကြံများ။ အခက်အခဲများဖြင့် အထူးသဖြင့် ဂေဟ စနစ်ကြီး ထိခိုက်ပျက်စီးမှုမရှိစေသော ငါးလုပ်ငန်းစီမံ အုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေကြရခြင်း။

● ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် ဂေဟစနစ်ကြီးစီမံကိန်း အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ကမ္ဘာကြီး၏ ပြဿနာချုပ်များဖြစ်သော ထိခိုက် ပျက်စီးလွယ်သော မျိုးစိတ်များနှင့် မျိုးသုဉ်းမည့် အခြေအနေသို့ဆီကရက်နေသော မျိုးစိတ်များ ဆုံးရှုံးလျော့ပါးနေခြင်း ပြဿနာချုပ်များအား ထူးခြားစွာဖြင့် ဝိုင်းဝန်းကူညီဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေခြင်း။

ပြဿနာချုပ်များကိုဖြစ်ပေါ်စေသော အခြေခံစစ်ဖြစ်များ။

● လွတ်လပ်စွာချည်ကပ်နိုင်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းစနစ်။

● ငါးပမ်းဆီးမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကျိုးပမ်းမှုများ တိုးတက်များပြားလာခြင်း။ အထူးသဖြင့် တရုတ်ဆွဲငါးပမ်းရေယာဉ်များနှင့် ဝိုင်းချုပ်ခိုက်ငါးပမ်းရေယာဉ်များ။

● ငါးစားသုံးမှုတိုးတက်များပြားလာခြင်းကြောင့် ငါးသားပေါက်မွေးမြူထုတ်လုပ်မှုနှင့် ငါးမွေးရေလုပ်ငန်းများအတွက် ငါးစာ များလိုအပ်ချက်များပြားလာနေခြင်း။

● ငါးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အစဉ်စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ထောက်လှမ်းခြင်း၊ လုပ်ငန်းများအားနည်းလျှက်ရှိခြင်း။

● ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မှုများကို ရပ်တန့်စေပြီး အဆိုပါနယ်မြေဒေသများအား အခြေအနေကောင်းများ ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်လာ စေနိုင်ရန်အတွက် တောင်တင်ခိုင်မာသော ဆူကြေးစနစ်များ ကျင့်သုံးရန်လိုအပ်နေခြင်း။

အရေးပါသော ငါးနေငါးထိုင်ဒေသများ ယိုယွင်းပျက်စီးလျက်ရှိနေခြင်း။

အဓိကပြဿနာချုပ်များ။

၁။ ဒီရေတောများ၏ အလေအထများ ယိုယွင်းပျက်စီးပြီး လျော့ပါးလျက်ရှိနေခြင်း။

၂။ သန္တာကျောက်တန်းများ ယိုယွင်းပျက်စီးလျက်ရှိနေခြင်း။

၃။ ပင်လယ်မြက်ခင်းပြင်များ ထိခိုက်ပျက်စီးပြီး လျော့ပါးလျက်ရှိနေခြင်း။

သဘာဝသဘောတရားအရ နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ဖြစ်ပွားသော အဓိကပြဿနာချုပ်များ။

● အရေးပါသော ဝေလေ့စရိုက်ကြီး (၃) ခုလုံးသည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေဟစနစ်ကြီး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအတွင်းတည်ရှိ လျက်ရှိနေပါသည်။

● ကမ်းရိုးတန်းဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးတိုးတက်ရေးအတွက် မြေအသုံးပြုခြင်းကို ဆောင်ရွက်ကြသော အခြားလုပ်ငန်းများသည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေတစ်ခုစီကြီး ဖွံ့ဖြိုးဆဲ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအတွင်း ဘုံကိစ္စတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေပါသည်။

● ကုန်သွယ်ရန်နှင့် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားရန်အတွက် ထုတ်လုပ်နေကြသော ထုတ်ကုန်များသည်လည်း သဘာဝ သဘောတရားအရ နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ဖြတ်ပွားသော ပြဿနာများပင်ဖြစ်ပါသည်။

● ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းပေါ်နေခြင်း၏ ဆိုးကျိုးများအား ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေတစ်ခုစီကြီး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ ဖွဲ့စည်းတားမြစ်ကြရပါသည်။

ပြဿနာရပ်များကိုဖြစ်ပေါ်စေသော အခြေခံစစ်မြစ်များ

● ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင်နေထိုင်ကြသော ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအတွက် အစားအစာဖူလုံမှုသည် အရေးကြီးပါသည်။

● နိုင်ငံအတွင်းနှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် စီမံကိန်းများ အားနည်းလျက်ရှိခြင်း။

● သဘာဝဓလေ့ထွက်ကုန်များအပေါ် ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးတက်လျက်ရှိနေခြင်း (ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပ)။

● ကမ်းရိုးတန်းဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်လျက်ရှိခြင်း။

● ထိရောက်မှုမရှိသော အန္တဂိုဏ်းသိမ်းရေးနယ်မြေများနှင့် လိုအပ်မှုရှိနေသော တရားဥပဒေအရ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းများ။

● တစ်စိုက်မတ်မတ်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေသော ရေဆန်အရပ်ဒေသရှိ ရိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ။

● တိုးပွားလာလျက်ရှိနေသော ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားများ။

● ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေခြင်း။

ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုဖြစ်ပွားခြင်း

အဓိကပြဿနာရပ်များ

- ၁။ မစင်နှင့် စီဝင်အညစ်အကြေးများကို အခြေခံပြီး ရောဂါပျံ့နှံ့မှုများပေါက်ပွားလာခြင်း။
- ၂။ မကြေမပျက်စီးနိုင်သော အပိုက်သရိုက်များနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသများရှိ အပျက်အစီးအပိုင်းအစများ။
- ၃။ တိုးပွားစိမ်းလျက်ရှိသော ဩဇာဆိတ်များ။
- ၄။ ရေနံ့များယိုမိတ်မှုမှ ညစ်ငြမ်းမှုဖြစ်ပွားခြင်း။
- ၅။ စီဝင်ညစ်ညမ်းမှုများနှင့် မကြေမပျက်နိုင်သော အဆိပ်အတောက်များ ဖြစ်ပွားခြင်း။
- ၆။ အနည်အနှစ်များကျဆင်းခြင်း။
- ၇။ သတ္တုများအရိုင်းအခဲများ။

သဘာဝသဘောတရားအရ နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ဖြတ်ပွားသော အဓိကပြဿနာရပ်များ

● သန့်စင်ထားခြင်းမရှိသော စွန့်ပစ္စည်းများ။ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာသန့်စင်ထားသော စွန့်ပစ္စည်းများသည် ပုံမှန်ပြဿနာများအဖြစ်တည်ရှိနေခြင်း။ အပိုက်များ၊ အညစ်အကြေးများ။ စွန့်ပစ္စည်းများသည် ဂင်္ဂါမြစ်၊ ဗြဟ္မပုတ္တရမြစ်၊ မဒီနာမြစ်များ၏ စီးဆင်းမှု များမှာ တဆင့်နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်သော ပြဿနာရပ်များဖြစ်ပါသည်။

● ပလတ်စတစ်ပစ္စည်းများနှင့် စွန့်ပစ်ထားသော ငါးဖမ်းရိုက်အပျက်များကို နိုင်ငံနယ်နိမိတ်များကျော်ဖြတ်ပြီး ဝေကြွသော ခရီးဝေးသယ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

● ဖြစ်ပျားမှု သယ်ဆောင်စီးဆင်းလာသော များပြားလှသော ဩဇာဓိတ်ပစ္စည်းများမှ ပြင်းထန်သော အမျိုးအစားများဖြစ် သည့် Hypoxia နှင့် လေထုအတွင်းမှ သယ်ဆောင်လာသော ဩဇာဓိတ်ပစ္စည်းများသည်လည်း နယ်နိမိတ်ကျော်ဖြတ် ဖြစ်ပွားသော ပြဿနာရပ်များဖြစ်ပါသည်။

● အမျိုးမျိုးကွဲပြားသော နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးများမှ စွန့်ပစ်ထားခဲ့သောပစ္စည်းများ၊ ကတ္တရာအလုံးလေးများသည်လည်း နယ်နိမိတ်ကျော်ဖြတ်ဖြစ်ပွားသော ပြဿနာရပ်များဖြစ်ကြပြီး ယင်းကိစ္စရပ်များအတွက် နိုင်ငံများမှ တရားဥပဒေများဖြင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

● POPs / PTSs, Mercury များနှင့် Organomercury များသည်လည်း ခရီးဝေးသို့ သယ်ဆောင်ပြီးရောက်ရှိနိုင်ကြပါ သည်။

● အနည်အနှစ်များနှင့် ညစ်ညမ်းနေသော များလှစွာသော သတ္တုအိုင်အခဲ ပမာဏများသည် မိမိတို့နိုင်ငံအသေအတွင်းမှ နယ်နိမိတ်များကိုကျော်ဖြတ်ပြီး ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ပြဿနာရပ်များကိုဖြစ်ပေါ်စေသော အခြေခံစစ်မြစ်များ။

- ကမ်းရိုးတန်းဒေသများရှိ မြို့ကြီးများတွင် လူဦးရေတိုးတက်မှုနှင့် ထူထပ်မှုများသည် တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လျှက်ရှိနေပါခြင်း။
- လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ စားသုံးမှု ပမာဏနှုံးတိုးတက်ပြင်းထန်လာလျက်ရှိနေခြင်း။
- စက်မှုလုပ်ငန်းများသည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ဂေဟစနစ်ကြီး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအတွင်းသို့ ပြောင်းရွေ့လျက်ရှိနေခြင်းနှင့် အငယ်စားစက်မှုလုပ်ငန်းများသည်လည်း ပွားများလျက်ရှိနေခြင်း။
- GDP တိုးတက်မှုနှုံးနှေးကွေးလျက်ရှိနေခြင်း။